
Baggrund

Med kommunalreformen fik kommunerne hele myndigheds- og finansieringsansvaret for både det sociale område og for specialundervisningsområdet, som før var delt mellem kommuner og amter.

Den entydige placering af myndigheds- og finansieringsansvaret hos kommunerne bidrager til at understøtte forebyggelse og helhedstænkning i indsatsen, blandt andet fordi kommunerne lettere kan sammentænke forskellige sociale indsatser for borgerne. Evalueringen af kommunalreformen tager derfor afsæt i, at kommunerne har det samlede myndigheds- og finansieringsansvar for det specialiserede socialområde og for specialundervisningen.

På det sociale område fik kommunerne også tillagt hele forsyningsansvaret, idet regionerne dog har en forpligtelse til efter aftale med kommunerne at etablere en række specialiserede sociale tilbud, som før lå under amterne. En kommune kan vælge at overtage regionale sociale tilbud, som er beliggende i kommunen. Det har kommunerne gjort i betydeligt omfang, så kommunerne nu har overtaget langt størstedelen af tilbuddene på det specialiserede socialområde.

På specialundervisningsområdet blev der etableret en ordning svarende til socialområdet, idet regionerne dog fik ansvaret for at videreføre og udvikle de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og voksne.

Omfanget af regionernes forsyningsforpligtelse fastlægges på begge områder i de årlige rammeaftaler mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet.

Som en støttefunktion for kommuner og borgere i vanskelige enkeltsager blev der oprettet en landsdækkende videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). Samtidig oprettedes Tilbudsportalen, som giver en landsdækkende oversigt over kommunale, regionale og private tilbud på det sociale område.

Fokusområder

Med evalueringen af kommunalreformen er det relevant at sætte fokus på udbuddet af sociale tilbud og specialiserede undervisningstilbud. Den enkelte kommune kan ikke drive specialiserede tilbud, som imødekommer alle behov, men vil derimod i et vist omfang skulle anvende tilbud drevet af andre kommuner, af regioner eller af private eller indgå tværkommunale samarbejder herom. Det forudsætter, at der er et tilstrækkeligt udbud af relevante tilbud samt et velfungerende samarbejde mellem kommuner og regioner.

Evalueringen skal rette fokus på følgende konkrete udfordringer:

- *Understøttelse af den specialiserede indsats.* Kommunerne vælger i stigende grad at hjemtage egne borgere fra specialiserede tilbud i regioner og andre kommuner

for i stedet at inkludere dem i lokale tilbud. Det har givet anledning til bekymring for, om der fremover er et tilstrækkeligt udbud af specialiserede tilbud og kompetencer på udvalgte områder. Evalueringen skal derfor kortlægge udviklingen i specialiserede social- og undervisningstilbud henset til den faglige udvikling på området. Det skal som led heri overvejes bl.a., om der er behov for at understøtte en øget koordinering i forhold til udbuddet af meget specialiserede tilbud, så det sikres, at de fornødne tilbud er til rådighed for alle kommuner.

- *Drift af tilbud.* Der har vist sig udfordringer med at sikre et marked for sociale tilbud, der understøtter omkostningseffektiv adfærd hos udbyderne af tilbud, herunder særligt i tilfælde hvor driftsherren ikke finansierer de fleste af pladserne. Det skal derfor vurderes, om der er mulighed for at sikre bedre incitamenter til effektiv drift af de specialiserede social- og undervisningstilbud. Endvidere skal det vurderes, hvordan kommunerne kan understøttes i at vælge de mest effektive tilbud.
- *Placering af tilbud.* Der er stor forskel på de tilbageværende regionale tilbud, som kommunerne har valgt ikke at overtage fra regionerne. Det skal overvejes, om den nuværende fordeling af institutioner mellem kommuner og regioner skal fastholdes, eller om der er grundlag for at etablere en mere ensartet placering af tilbuddene på socialområdet, herunder så det enkelte tilbud har større sikkerhed om fremtidig placering.
- *Specialiserede undervisningstilbud.* Evalueringen skal sætte fokus på organiseringen af de specialiserede undervisningstilbud, herunder de nuværende takstsystemer og brugen af objektiv finansiering.

Endvidere skal evalueringen belyse opgaveplaceringen af *familieretten*, som i dag varetages af statsforvaltningerne. Området har over de seneste år udviklet sig til også at vedrøre mægling og andre former for rådgivning ud over juridisk sagsbehandling. Det skal på den baggrund vurderes, om opgaven i dag er hensigtsmæssigt placeret.

Det forudsættes, at forslag til justeringer fra arbejdsgruppen holdes inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Organisering og tidsplan

Evalueringen udarbejdes af en arbejdsgruppe bestående af:

- Social- og Integrationsministeriet (formand).
- Ministeriet for Børn og Undervisning.
- Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
- Økonomi- og Indenrigsministeriet.
- Finansministeriet.
- Skatteministeriet.

- KL.
- Danske Regioner.

Evalueringen færdiggøres senest 1. oktober 2012, så den kan indgå i den samlede afrapportering fra udvalget vedr. evaluering af kommunalreformen.